

Drodzy Uczniowie!

Wkrótce wakacje, ale jeszcze mamy kilka tematów do omówienia i powtórzenia. Trochę wysiłku, a potem długi czas odpoczynku. Potraktujcie te lekcje jako przygodę z nauką.

Temat nr 1. Elementy realistyczne i fantastyczne w wierszu J.R.R. Tolkiena „Żujpaszcze”.

Zad. 1 Proszę przeczytać tekst wiersza - podręcznik, str. 199. Autor wiersza jest wam znany.

Zad. 2 Kim/ czym są „żujpaszcze”?

Żujpaszcze, czyli inaczej Wargule, to stworki pochodzące z wiersza Tolkiena, wchodzącego w skład książeczki „Przygody Toma Bombadila”. To widmowe duchy, kanibale.

Zad. 3 Gdzie występują i jak żyją?

Występowanie; bagna i trzęsawiska położone nieopodal ludzkich osad.

Przystosowanie do życia: długie, silne palce zdadne do duszenia i obdzierania ze skóry.

Pożywienie: zabłąkani wędrowcy.

Zad. 4 Jak wyglądają?

Mają wygląd małej pokraki o długich rękach i długiej szyi, o małych oczach i błyszczących długich zębach. Noszą poszarpane ubrania wilgotne od błota i poplamione krwią.

Zad. 5 Jakie mają zwyczaje?

Polują tylko nocą lub późnym wieczorem. Czyhają na zabłąkanych ludzi i zabijają ich. Potrafią doskonale wtopić się w ciemne otoczenie. Używają broni wykonanej z drewna, zardzewiałej stali lub kamienia. Są to istoty pod władzą Ciemności, więc nie mają własnej woli. Kochają się w złocie i innych błyskotkach. Budują piwniczne lochy dla ich ukrycia. Ich ulubionym zajęciem jest liczenie skradzionych skarbów.

Zad. 6 Jaki jest nastrój wiersza?

.....

Zad. 7 Wypisz z wiersza kilka wyrazów dźwiękonaśladowczych z głoskami szeleszczącymi (sz, cz, rz/ż, ch) takimi jak: przebrniesz,

.....

Zad. 8 Zamknij oczy i wyobraź sobie, że oglądasz film z tymi żujpaszczami. Jaki byłby to gatunek filmu?

Praca domowa

Dlaczego wiele osób lubi opowieści, książki i filmy, które budzą w nich strach?

.....
.....

Dlaczego dzieci i młodzi widzowie nie powinni oglądać w telewizji horrorów?

.....

Temat nr 2. Jaką i czyją postawę ośmiesza wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej pt. „Rola mola”?

Mole - to niewielkie owady latające z rodziny motyli; żywią się np. wełną ubraniową.

Zad. 1 Przeczytaj wiersz -podręcznik, str. 259.

Zad. 2 Co zabawnego można zauważyć na ilustracji umieszczonej obok tekstu wiersza?

.....

Zad. 3 Uzasadnij, że wiersz „Rola mola” jest bajką?

.....

Zad. 4 Mole chciały być aktorami. O jakich cechach charakteru moli-aktorów świadczy przytoczony cytat? Zapisz je.

Granie w filmie roli moli

nigdy nas nie zadowoli!

Taka mała, nędzna rola

Wprost obraża honor mola!

Lwa lub słonia grać możemy.

Innych ról nie przyjmujemy.

Wszak przed nami jest kariera!

.....
.....

Zad. 5 Wykaż, że wyraz „mol” jest homonimem (takie samo brzmienie wyrazów , różne znaczenia, np. zamek -budowla, suwak w ubraniu, zamknięcie drzwi).

MOL - 1....., 2., 3.

Temat nr 3. Tekst główny i tekst poboczny w utworze dramatycznym .

Konstanty Ildefons Galczyński: Teatrzyk *Zielona Gęś*.

Zad. 1 Przeczytaj tekst scenki dramatycznej pt. „Straszna rozmowa Gżegżółki z duchem” – podręcznik, str. 197.

Zad. 2 Jaka jest Twoja reakcja na przeczytany tekst?

.....

Tak, tak, jest krótki i zabawny.

Zad. 3 Dzięki czemu autor osiągnął efekt humorystyczny? Zwróć uwagę na tytuł scenki, miejsce akcji i bohaterów.

.....

.....

Zad. 4 Jakim językiem posługują się bohaterowie scenki i jaki efekt to wywołuje?

Bohaterowie posługują się potocznym językiem, co kontrastuje z miejscem zdarzeń: Wawel, reprezentacyjna Sala Senatorska oraz nieistotną treścią rozmowy postaci, choć w tytule zapowiedziana jest : „Straszna rozmowa Gżegżółki z Duchem”.

Zad. 5 Udowodnij, że Teatrzyk *Zielona Gęś* jest utworem przeznaczonym do wystawienia na scenie?

Teatrzyk można wystawić na scenie, ponieważ tekst utworu jest podzielony na role, czyli składa się z tekstu głównego i pobocznego.

Zad. 6 Utrwal poznane wcześniej terminy literackie.

Scenariusz – rodzaj tekstu literackiego, który stanowi podstawę przedstawienia lub filmu.

Scenariusz rozpisuje się na **dialogi** (rozmowy osób) i **monologi** (wypowiedzi jednej osoby).

Tekst scenariusza dzieli się na tekst główny i poboczny.

Tekst główny – to wypowiedzi przeznaczone do wygłoszenia przez aktorów występujących w przedstawieniu.

Tekst poboczny – wskazówki i objaśnienia przeznaczone dla aktorów i osób przygotowujących spektakl.

Praca domowa

Przypomnij, czym w teatrze zajmuje się scenograf, charakteryzator i sufler.

.....

Temat nr 4. Strona czynna i strona bierna czasownika.

CZASOWNIK – odpowiada na pytania: **co robi? co się z nim dzieje?** Jest odmienną częścią mowy.

Potrafimy określić formy czasownika, czyli wskazać: osobę, liczbę, czas, tryb oraz rozpoznać aspekt (czasowniki dokonane i niedokonane).

Poznajmy strony czasownika.

Strony czasownika:

• **czynna** – podmiot jest wykonawcą czynności, dopełnienie oznacza jej przedmiot, a orzeczenie stanowi osobowa forma czasownika np.:

naklejam, piekę, wycieracie, leczę, kłamiesz;

Np. Sprzątaczką **odkurzała** dywan.

Ryccerze **stoczyli** honorową walkę.

Sadzę w ogrodzie małe rośliny.

Umyjesz swój rower.

• **bierna** – tu podmiot jest przedmiotem czynności, a nie wykonawcą, stronę bierną tworzymy dzięki osobowej formie czasownika **być, zostać** i imiesłowowi przymiotnikowemu biernemu:

jestem + uratowana

został + oszukany

są + umyte

Np. Dywan **został odkurzony** przez sprzątaczkę.

Honorowa walka **została stoczona** przez ryccerzy.

Małe rośliny **są sadzone** w ogrodzie przeze mnie.

Twój rower **zostanie umyty** przez ciebie.

Zapamiętaj!

Czasowniki, które mają formy zarówno strony czynnej, jak i biernej, to czasowniki **przechodnie**.

Jeśli nie da się utworzyć strony biernej czasownika, oznacza to, że jest to czasownik **nieprzechodni**.

Ciekawostka!

W języku polskim strony biernej używa się stosunkowo rzadko.

Natomiast w języku angielskim jest ona powszechnie stosowana.

Ćwiczenie

Zamień zdanie ze strony czynnej na stronę bierną, np. Kasia zjadła lody. → Lody zostały zjedzone przez Kasię.

- Marek wygrał konkurs. →